18.09.2013 г. / 21:55:46

Вяра

02.10 по еретическия, † 19 септември по православния календар - Свв. мъченици Трофим, Саватий и Доримедонт. Св. мъченик Зосима Пустинник

Страдание на светите мъченици Трофим, Саватий и Доримедонт († III в.)

При царуването на римския император Проб (от 276 до 282 г.) и по времето на управлението на Антиохия от Атик, наречен също Илиодор, веднъж антиохийците имали празник в чест на Аполон Дафнийски и според обичая си цял ден прекарвали в жертвоприношения на идолите, в пиянство, ликуване и други скверни дела. В това време в Антиохия дошли от друга страна двама мъже, непознати никому. Това били Трофим и Саватий, хора благочестиви и почитащи истинския Бог. Като видели заслепението и гибелта на толкова много души, те само въздъхнали, обърнали се към Бога и започнали да се молят със сълзи:

- Боже, Който си направил целия свят от нищото с една Своя

дума и си сътворил човека по Свой образ и подобие! Погледни от небето и освободи тези хора от ръцете на врага.

Докато казвали това, идолопоклонниците забелязали, че те не се покланят на езическите богове, хванали ги и ги отвели при своя властелин и съдия Атик Илиодор. Той заповядал да ги разделят, като доведат отначало при него свети Трофим и започнал да го разпитва за името, живота и вярата му.

Светецът отговорил:

- Името ми е Трофим, роден съм от свободни и благородни родители, но като паднах във властта на греха, отначало живях нечестиво, докато не придобих истинска свобода и благородство чрез светото кръщение.

Тогава съдията попитал:

- Каква е вярата ти?

- Вече ти казах - отговорил Трофим, - но ще кажа още по-ясно: аз съм християнин, раб на Христа, и желая да стана жертва за Христа.

- Чужденец ли си, или римски гражданин? - запитал съдията.

Светецът, който бил чужд на света, отговорил, че е странник. Тогава Атик казал:

- Чел ли си императорските укази за християните?

- Чел съм ги - отговорил светецът, - но какво са те за нас? Между благочестието и бесовското прелъстяване има такава разлика, както между деня и нощта.

Тези думи разгневили мъчителя и той заповядал да свалят дрехите на Трофим, да го разпънат за ръцете и краката и да го бият немилосърдно. Слугите тъй дълго били мъченика, че земята се обагрила с кръвта му. После съдията им заповядал

да спрат и казал:

- Трофиме, принеси жертва на боговете, иначе ще те пратя във Фригия, при мъчителя Дионисий.

Дионисий бил известен навред със своята жестокост и безчовечност.

Свети Трофим възразил:

- За мен не е важно дали ще бъда убит от тебе, или от някой друг, дали ти ще ме мъчиш или Дионисий. Смъртта ще бъде само една, защото и двамата имате едно намерение - да убивате онези, които служат на истинския Бог.

Съдията се разлютил още повече, заповядал да окачат светеца на едно дърво и да разкъсват тялото му. Веднага го наобиколили палачи с остри оръдия, рязали тялото му до кости и дори до самите му вътрешности. А той претърпявал всичко и тихо и кротко мълвял:

- Господи, помогни на Твоя раб!

Тогава съдията възкликнал:

- Къде е твоят Христос?

Мъченикът отговорил:

- Моят Христос е с всички, които Го призовават. Той не се отделя и от мене и това, че присъства в мене, е явно от лекотата, с която понасям мъченията, непоносими за човешкото естество, ако на страдащите не помага Самият Бог.

След мъченията хвърлили свети Трофим в тъмница.

Тогава довели в съда блажения Саватий и съдията му казал:

- Не те питам дали си християнин, най-напред ми кажи какво

звание имаш?

Самата дума “християнин” за езичниците била така омразна, че мъчителят дори не искал да я чуе. **Както болните очи не могат да гледат светлината, приятна за всички здрави, така и той с помрачените си душевни очи не можел да гледа светлината на Христовото име** и затова казал: “Не те питам дали си християнин”.

Свети Саватий отговорил:

- Моето звание, достойнство и отечество, славата и богатството ми е Христос, Синът Божий, Който съществува вечно - с Неговия промисъл е утвърдена и се управлява вселената.

Съдията възприел смелия отговор на мъченика като оскърбление, изпаднал в ярост и като го ударил по страните, казал:

- Отговаряй за това, за което те питат, а за да не те погубя с мъчения, пристъпи към боговете и им принеси жертва.

Но светецът хулел боговете, осмивал безумието на нечестивите и изобличавал безбожието им.

Тогава по заповед на мъчителя повесили Саватий и с железни куки започнали да дерат тялото му, докато не се показали костите му. И тъй като падали вече цели парчета от плътта му и вътрешностите му били разкъсани, на мъчителите не им останало какво да измъчват. Затова го свалили от дървото и свети Саватий веднага предал душата си в ръцете на своя Господ.

Когато свети Саватий се преставил в Господа, в ръцете на мъчителите останал само блажения Трофим. Атик се отчаял в опитите си да го обърне в идолопоклонството и решил да го

изпрати във Фригия при мъчителя Дионисий. Той написал писмо, в което му съобщавал, че Трофим претърпял големи мъки и независимо от тях се оказал по-силен от мъчителите си, че почита само Христа, надсмива се над боговете и ги смята за нищо. После заповядал да изведат светеца от тъмницата, да го обуят в железни ботуши, в които били заковани множество пирони с остриетата нагоре, и така да го отведат във Фригия. Войниците накарали светеца да върви редом с тях - те яздели коне, а той вървял пеша, в железни ботуши с гвоздеи, с пронизани нозе. Но той изпреварвал и ездачите, и ония, които вървели пеша, обагряйки целия път с кръвта си. Това бил наистина скръбен път, който водел в блажения живот: колкото крачки направел той, толкова нови рани се появявали на нозете му, и колкото нови рани получавал, толкова мъки и болки претърпявал. Но Сам Господ го съпровождал: Той укрепявал Своя раб по пътя и за всяка крачка му приготвил въздаяние.

След три дни път войниците заедно със светия мъченик стигнали фригийския град Синад* и там предали на Дионисий посланието на Илиодор. Като го прочел, Дионисий заповядал веднага да доведат свети Трофим и запитал:

- Ти ли си Трофим?

Мъченикът отговорил:

- Аз съм Трофим и раб на истинския Бог, вярващите в Когото няма никога да се посрамят.

Дионисий казал:

- Ти продължаваш да си непокорен и дори призоваваш суетния и безполезен Христос, станал виновник за смъртта на мнозина. Но ако преди не искаше да се откажеш от Него, сега остави надеждата, която Му възлагаш. Принеси жертва на

боговете, за да се избавиш от страшни мъки и смърт и да живееш живота си в мир.

Мъжественият Трофим отговорил:

- Дори и да исках, невъзможно е да се избавя от смъртта. Защото и да не ме убиеш ти, самото ми естество е смъртно. А чрез смъртта трябва да придобиваме вечния живот, който е несравнимо по-добър и по-дълъг от сегашния, изпълнен с беди и кратък наш живот. Благата на бъдещия живот не може да види тленното ни око, ухо не може да чуе и на ум на човека те не са идвали. Копнея за този живот и се радвам, когато чувам да ми говориш за смъртта, с която се опитваш да ме заплашиш.

Тогава, обзет от ярост, Дионисий наредил да бият свети Трофим с дебели жили и докато слугите изпълнявали заповедта, той му говорел:

- Само обещай да принесеш жертва на боговете и веднага ще се избавиш от мъчението.

Но свети Трофим не обръщал внимание на раните и думите на мъчителя и мълчал.

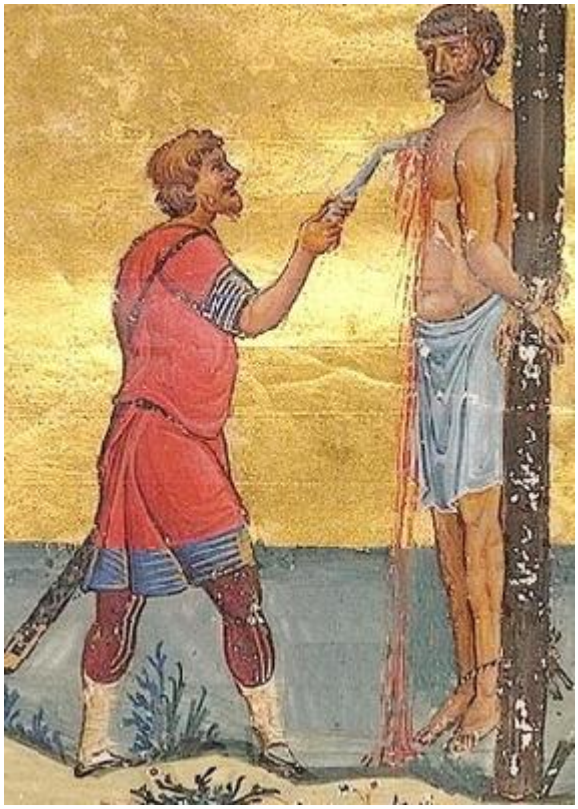

Мъченичество на свети мъченик Трофим. Фрагмент от миниатюра в стара ромейска минология

По заповед на управителя слугите смесили оцет и горчица и излели сместа в ноздрите на светия. А после го повесили на едно дърво, разрязали хълбоците му, а от ребрата му изтичали потоци кръв.

Светецът мълчаливо понасял тези мъки и казвал сам на себе си: “Много са скърбите на праведника, но от всички тях Господ ще го избави”.

Дионисий чул това и казал:

- Напразна е надеждата ти, Трофиме, и суетни са помислите ти, защото кой ще дойде при теб от небето и ще те избави от страданията? Затова те съветвам да принесеш жертва на боговете и тогава сам ще си помогнеш.

Свети Трофим се присмял на безумието на мъчителя и

отговорил:

- Никога няма да се отвърна от моя истински и жив Бог.

Тогава Дионисий в ярост казал на слугите:

- Мъчете го още.

И те започнали да го измъчват с още по-голяма жестокост.

А светецът се молел:

- Наклони ухо към мене, Боже мой, и ме избави “от примката, която са ми поставили, защото Ти си моя крепост”, Господи (Срв. Пс. 30:5)!

Дионисий заповядал да полеят раните на светия мъченик с оцет и сол, за да увеличат страданията му.

Тогава блаженият му казал:

- Сега ти само укрепяваш тялото ми, за да не изтлее от раните, които ми нанасяш.

После започнали да горят ребрата му със свещи, но и с това не могли да победят непобедимия Христов воин. Накрая хвърлили свети Трофим в тъмница.

В Синад имало един сенатор и пръв съветник на име Доримедонт. Той бил благочестив християнин, но криел това, защото се опасявал от мъчителя. Доримедонт често тайно идвал в тъмницата при свети Трофим, умивал кръвта му и избърсвал струпеите му с чисти кърпи, превързвал раните му и по всякакъв начин се грижел за него. Но не могъл дълго да се крие от мъчителя. Скоро настъпил богопротивният празник, наречен Диоскурия, тоест ден на Кастор и Полукс*.

Празненството се извършвало всенародно в Синад. Заедно с всички приближени и съветници, Дионисий се покланял на

идолите и като видял, че сред тях не присъства Доримедонт, пратил да му наредят да се яви на празненството.

Блаженият Доримедонт отговорил на пратениците:

- Аз съм християнин и затова не подобава да присъствам на бесовските празници.

Тогава Дионисий заповядал със сила да го доведат при него, разпитал го и се убедил, че наистина е християнин. Но тъй като не желаел да го съди в същия ден, заповядал да го хвърлят в тъмница.

После изпратил при него свои приятели да го убедят да се разкае и да се обърне към техните богове. Но свети Доримедонт ги погледнал строго и казал:

- **“Махнете се от мене всички, които вършите беззаконие”.**

После замълчал и бил “като човек, който не чува и няма в устата си отговор” (Пс. 37:15)..

На другия ден мъчителят дошъл в съда и заповядал да доведат светия.

- Заблудени човече! - казал той на светия мъченик. - Какво стана вчера с тебе, че отстъпи от боговете и отказа да изпълниш царските заповеди? Нима вече не ти е угодно да бъдеш почитан от всички и да заемаш сред нас видно място?

Светецът отговорил:

- **Онзи, който обича истинския Бог, не зачита за нищо светската чест и слава. Каква полза има да се гордееш пред другите, да се обличаш в скъпоценни одежди и да се покланяш на идолите? Всичко това е временно и суетно, отлъчва от Бога и хвърля човека в огнената**

геена.

Мъчителят дълго и с ласкателства, и със заплахи се опитвал да отвърне свети Доримедонт от Христа, но не постигнал нищо. Тогава заповядал да свалят дрехите му, да го повесят и да горят ребрата му с горещи железни пръчки, а сам му говорел:

- Нека да видя дали ще дойде да ти помогне Христос!

В мъченията светецът призовавал името на Господа, надсмивал се над езическите богове и с думите си уязвявал сърцето на мъчителя повече, отколкото той с копията си - неговото тяло.

Тогава Дионисий обърнал гнева си върху слугите, които измъчвали светеца, и ги укорявал, че не могат да накарат да замлъкне човекът, който похулва боговете им. Слугите изпаднали в ярост, разкъсали с железни куки лицето на светеца и избили зъбите му, **но и с това не могли да накарат да замлъкнат богоречивите уста, изповядващи Христа и похулващи бездушните идоли**. После наклали под светия мъченик огън и го хвърлили върху горещите въглени. Но той ходел по тях сякаш били прекрасни цветя, радвал се на страданията и бил готов да понесе за Христа още по-големи и люти мъки.

След това мъчителят заповядал да го отведат в тъмницата, а да доведат за мъчение свети Трофим. Повесили го, започнали да разкъсват тялото му с железни куки, подновявайки предишните рани, а после изболи очите му с нажежени пръчки. Но при тези страдания светецът благодарял на Христа, а после отново бил отведен в тъмницата.

Дионисий започнал да се съветва с приближените си с каква смърт да умъртви двамата мъченици, защото пренебрегвали

всички мъки. Накрая решил да ги хвърли на зверовете. За целта заповядал да доведат гладни зверове и да се устрои публично зрелище. Когато настъпил определеният ден, той се явил на зрелището заедно с всички свои съветници и слуги и се събрало множество народ. Светите Трофим и Доримедонт били изведени от тъмницата голи, покрити с рани, така че целите им тела представлявали една язва. **Пуснали срещу мъчениците мечка, която с ярост се устремила към тях, но щом се приближила, веднага станала кротка. Свети Доримедонт, който желаел по-скоро да се освободи от тялото и да бъде с Христа (Фил. 1:23.), хванал мечката за ухото и започнал да я дразни, за да го разкъса час по-скоро, но тя като засрамена накланяла и отвръщала главата си от него. Като видял, че мечката не посяга на светиите, мъчителят изпаднал в гняв и пуснал срещу тях леопард, но и той като куче лижел нозете им. После пуснали лъв, но и този звяр станал кротък като агне.** Мъчителят се разярил и заплашил със смърт слугата, който отговарял за животните, ако не съумее така да ги раздразни, че да разкъсат двамата християни. **Но когато слугата започнал да дразни лъва, звярът се хвърлил върху него и го умъртвил. Всички присъстващи се ужасили и познали силата на истинския Бог и наш Спасител.** Само беззаконният мъчител не искал да я познае и още повече се помрачавал с тъмнината на своето безумие, като хулел Христа и наричал рабите Му вълшебници.

После заповядал да отсекат главите им с меч. Така след жестоки мъчения светите Трофим и Доримедонт завършили страданията си и се присъединили към свети Саватий в безсмъртния живот, а сега ликуват с ангелите, прославяйки Светата Троица - Отца, Сина и Светия Дух, Единия Бог, прославян от всички вовеки веков. Амин.

Тропарь, глас 8:

В Троице хвалимый Бог, троицу мученик прослави, Трофима и Савватия и Доримедонта: в Того бо веровавше, врага низложиша. Тех молитвами Христе Боже наш, помилуй нас.

(Възхвалявания в Троица Бог прославиха троицата мъченици - Трофим, Саватий и Доримедонт: повярвали в Него, потъпкаха врага. По техните молитви, Христе Боже наш, помилуй нас.)

Кондак, глас 8:

Яко страдальцев основание и благочестия утверждение, церковь чтит и славит твое светоносное страдание, приснопеваемый блаженне страдальче, доблемудре славне Трофиме: со страдавшими с тобою, очищение поющым тя испроси, яко непобедим.

(Като основа на мъчениците и утвърждение на благочестието Църквата почита и слави твоето светоносно страдание, вечновъзпявани блажени страдалче, доблестни и славни Трофиме: с пострадалите заедно с теб изпроси опрощение за възпяващите те, като непобедим.)

* ***Синад, или Синада****, град в северна Фригия, било до планината, където се намирали знаменитите Синадски мраморни кариери. Днес селището е в руини, близо до Ескикара.*

* *Според вярванията на гърците и римляните Кастор и Полукс били синове на владетеля на небето и най-висшия от боговете - Дий (Зевс), и затова се наричали Диоскури. Вероятно отначало те били древнопелопонески божества на светлината. В същото време те били почитани като покровители на държавата. В тяхна чест имало празници, наречени Диоскурии или Анакии - празници на властниците и управниците, както на места наричали Кастор и Полукс.*

Страдание на светия мъченик Зосима

Пустинник († нач. IV в.)

Веднъж Дометиан, управителят на Киликия, тръгнал на лов заедно със слугите си и пребродил много пустини, хълмове и планини, преследвайки диви животни. На едно място той видял много зверове, сред които ходел старец и беседвал с тях като с хора. Ловците се хвърлили върху тях, но животните избягали, а слугите хванали стареца и го довели при княза, като си мислели, че той е вълшебник и прави вълшебства в пустинята.

Попитали го кой е и как е името му.

Старецът отговорил:

- **Аз съм християнин и името ми е Зосима**.

Тогава го вързали и го отвели в града на съд. Там князът започнал да го разпитва за вълшебствата и магиите - по какъв начин е омагьосал животните, та живее сред тях невредим и беседва с тях като с хора?

Свети Зосима отвърнал:

- Не живея в пустинята, за да правя вълшебства. **Тъй като съм християнин, не мога да живея в града заедно с неверниците и затова отидох в пустинята, защото по-добре е да бъда сред животни, отколкото сред зли хора, врагове на моя Господ Иисус Христос. Имам за пример житието на други християни - на светите отци, които са оставили света и живеят в пустинята, и се старая да им подражавам, доколкото мога.** А Бог, Който познава онези, които Му служат и им помага, и мен благоустрои по Своята

благост, като ми покори за утешение дивите зверове. И ето, аз живея сред тях и се радвам в Господа и на Него съм възложил цялото си упование.

Князът му казал:

- Значи ти, зли старче, почиташ Назорея? Добре. Ето, аз ще ида в Назарет и там жестоко ще те мъча, така че или ще се откажеш от Назорея, или в люти мъки ще свършиш живота си. Нека и назаряните, като видят мъките ти, да се изплашат.

И той изпратил първо в Назарет свети Зосима в окови, а после и сам се отправил натам. Като избрал време за съд, Дометиан заповядал да доведат стареца и го попитал:

- Разкажи ми за своето вълшебство и за това, как омагьоса зверовете?

В отговор светият старец изповядал, че е християнин.

Тогава князът заповядал да го окачат надолу с главата, да вържат на шията му голям камък и да дерат тялото му с железни куки.

После отново запитал:

- Сега ще ми разкажеш ли за вълшебството си?

Свети Зосима отговорил:

- Моят Бог Христос прати зверовете за мое утешение в пустинята.

Князът му казал:

- Ако зверовете слушат твоя Бог, заповядай на някой звяр да дойде тук и тогава ние всички ще приемем вярата ти.

Зосима вдигнал честните си ръце към небето и започнал да се моли:

- Господи, Иисусе Христе, Сине Божий! - казал той. - Послушай мене, Твоя раб, и изпрати тук лъв, за да ми служи.

Внезапно в града се появил един страшен лъв и щом го видели, всички се разбягали. Лъвът се приближил до стареца и приповдигнал камъка, който бил вързан за шията му.

Тогава князът започнал да моли:

- Зосима! Укроти звяра и ще те отвържем.

Зосима заповядал на звяра да бъде кротък, а князът наредил да отвържат светеца и поискал да го изпрати при царя. Но свети Зосима предал духа си на Бога*. Християните погребали с почести тялото на светеца, като славели Отца, Сина и Светия Дух, прославян во веки. Амин.

* Страданията на свети Зосима се отнасят към началото на IV в., времето на царуването на римския император Диоклетиан.

ЧЕТИ-МИНЕИТЕ

buditeli.info © 2017